

การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
Satisfaction of the elderly towards social welfare provision
in the Center for Social Welfare Development Social Welfare for the Elderly

งามรดา ประเสริฐสุข
Ngamrada Prasroethsuk
พิชัยรัฐ หมั่นด้วง
Pitchairath Meunduang
วิทยาลัยพินทุบัณฑิต
Pitchayabundit College
Email: tongphitak@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 24 กรกฎาคม 2564

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 19 ธันวาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 19 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษา การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 2) เปรียบเทียบระดับการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ อายุ และจำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ 3) เสนอ แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุจากแต่ละศูนย์ทั่วประเทศ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจากแต่ละศูนย์ทั่วประเทศ รวมจำนวนทั้งหมด 1,282 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุแต่ละศูนย์ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จำนวน 305 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ One – Way ANOVA หรือ F-test ค่า t-test

ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านที่พักและศูนย์บริการ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการศึกษา และด้านนันทนาการ ตามลำดับ 2. เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และจำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยจำแนกตามเพศ อายุระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. เสนอแนะแนวทางการเพิ่มความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งรัฐควรเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ควรส่งเสริม

ดำเนินการให้มีการจัดตั้งชมรมหรือเครือข่ายของผู้สูงอายุ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำและมีรายได้ เพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือน

คำสำคัญ: การจัดสวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ, ศูนย์พัฒนา

Abstract

The objectives of this research were to 1) to study the social welfare provision for the elderly in the Elderly Social Welfare Development Center 2) to compare the level of social welfare provision for the elderly in the Elderly Social Welfare Development Center, age, and gender classification. age, education level and status 3) To propose guidelines for providing social welfare for the elderly in the Elderly Social Welfare Development Center as a survey research collecting data from the elderly from each center across the country. The population used in the research was the Elderly Social Welfare Development Center from each center across the country. A total of 1,282 people were included. The sample group used in this research was 305 elderly people in each center who received services in the Elderly Social Welfare Development Center. data analysis The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, One – Way ANOVA or F-test, t-test.

The research results were found that 1. The level of satisfaction of the elderly towards social welfare provision in the Elderly Social Welfare Development Center The overall and individual averages were at a high level. In descending order of average, they were social security, family, caregiver and protection. Service of staff Accommodation and service center health and medical care, education, and recreation, respectively. 2. Compare the level of satisfaction of the elderly towards social welfare provision in the Elderly Social Welfare Development Center and by gender, age, education level and status. Organize social welfare in the Center for the Development of Social Welfare for the Elderly by gender Age, education level and occupation overall differed statistically at 0.05 level which was in accordance with the hypothesis. and when considering each aspect, it was found that Overall and each aspect is no different. 3. Suggest guidelines for the elderly's satisfaction towards social welfare provision in the Elderly Social Welfare Development Center which the state should focus on participatory work Facilities are being built. Should promote the establishment of a club or network of the elderly. Support for the elderly to have jobs and income Increase monthly pension

Keywords: Social Welfare, Elderly, Development Center

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกมีประชากรประมาณ 7,058 ล้านคน จากข้อมูลการขับเคลื่อนแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) พบว่า มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 1.2 เปอร์เซ็นต์ของประชากรโลก และจะเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 85 ล้านคน โดยคาดว่าในปี พ.ศ. 2568 โลกจะมีประชากรถึง 7,851.4 ล้านคน (จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และคณะ, 2556 : 6) โครงสร้างของประชากรโลกได้มีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ประชากร

วัยสูงอายุ (อายุ 60 ปี ขึ้นไป) มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ประชากรวัยเด็ก (อายุ 0 - 14 ปี) มีจำนวนลดลง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ เป็นภาพรวมของประชากรโลก แต่ถ้าพิจารณาในแต่ละภูมิภาคของโลกทำให้ทราบว่า ยุโรปมีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” มากที่สุดในโลก กล่าวคือ มีประชากรวัยเด็กน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 16 และมีสัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุมากที่สุดถึงร้อยละ 21 ของประชากรทั้งหมด ในยุโรป ในขณะที่แอฟริกา มีสัดส่วนของประชากรวัยเด็กสูงถึงร้อยละ 42 และมีสัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุเพียงร้อยละ 5 ของประชากรทั้งหมดในแอฟริกา ประเทศที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก 5 ประเทศ คือ อิตาลี ญี่ปุ่น กรีซ เยอรมันนี และสวิตเซอร์แลนด์ ญี่ปุ่นเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุมากที่สุดในโลกเท่ากับประเทศอิตาลีในยุโรป กล่าวคือ ร้อยละ 25 และที่น่าสนใจ คือ คนญี่ปุ่นเป็นคนที่อายุเฉลี่ยหรือมีอายุยืนยาวมากที่สุดในโลกด้วย

จากโครงสร้างประชากรของไทยในปัจจุบัน ซึ่งมีจำนวนประมาณ 66 ล้านคน พบว่า ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่แตกต่างกับภูมิภาคอื่น ๆ ดังข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติว่า ในปี พ.ศ. 2550 มีประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 7 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.7 ของประชากรทั่วประเทศ โดยมีผู้สูงอายุหญิง จำนวนร้อยละ 55.4 ผู้สูงอายุชาย จำนวนร้อยละ 44.6 นอกจากนี้ แนวโน้มของประชากรสูงอายุจากสามะโนประชากรประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2503 จนถึง พ.ศ. 2543 และการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2573 ในปี พ.ศ. 2503 ประชากรอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีเพียง 1.5 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 5.4 ของประชากรทั้งหมดเท่านั้น แต่ปัจจุบันขนาดของประชากรตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 7 เท่าตัว คือ ประมาณ 7.6 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2552 หรือคิดเป็นร้อยละ 11.5 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวนี้ ทำให้ปี พ.ศ. 2552 เป็นปีที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) อย่างสมบูรณ์ ซึ่งหมายถึง ประเทศไทยมีผู้สูงอายุ (ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2555 : 131)

กรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) เป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นกรมในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2558 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2558 ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ โดยการเสนอนโยบาย การพัฒนางานวิชาการด้านมาตรการ กลไก องค์ความรู้ และนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมและสนับสนุนในเชิงวิชาการและการปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมาย ภายใต้การบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีกลไกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชมรมผู้สูงอายุเป็นแกนหลักในการดำเนินงานในรูปแบบ “หุ้นส่วนในงานพัฒนาด้านผู้สูงอายุ” ตลอดจนการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยมีศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุในกำกับเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้และพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (ศูนย์ต้นแบบ) เพื่อความมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเสริมสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ โดยทั่วประเทศได้แบ่งศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุทั้งหมด 12 ศูนย์ ดังนี้ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพฯ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น (จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุนครพนม จังหวัดนครพนม ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็จ จังหวัดภูเก็ต ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักขิณ จังหวัดยะลา

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุลำปาง จังหวัดลำปาง และศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุสงขลา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ และต้องการหาคำตอบว่าผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจต่อการได้รับการบริการในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ มากน้อยเพียงใด มีความเหมาะสม และสมควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้ประโยชน์ในการจัดสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพทั่วถึง และมีความเป็นธรรมมากที่สุด อีกทั้งเป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้สูงอายุได้อันจะเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประชาชนยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
2. เปรียบเทียบระดับการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และจำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ
3. เสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพฯ จำนวน 233 คน แบ่งเป็นชาย 73 คน และหญิง 160 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 189 คน แบ่งเป็นชาย 84 คน และหญิง 105 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 176 คน แบ่งเป็นชาย 71 คน และหญิง 105 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น (จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 70 คน แบ่งเป็นชาย 36 คน และหญิง 34 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 73 คน แบ่งเป็นชาย 34 คน และหญิง 39 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 116 คน แบ่งเป็นชาย 52 คน และหญิง 64 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต จำนวน 72 คน แบ่งเป็นชาย 34 คน และหญิง 38 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักษิณ จังหวัดยะลา จำนวน 72 คน แบ่งเป็นชาย 38 คน และหญิง 34 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 100 คน แบ่งเป็นชาย 43 คน และหญิง 57 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวน 84 คน แบ่งเป็นชาย 40 คน และหญิง 44 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุสงขลา จังหวัดสงขลา จำนวน 97 คน แบ่งเป็นชาย 50 คน และหญิง 47 คน รวมจำนวนทั้งหมด 1,282 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุแต่ละศูนย์ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จำนวน 305 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1973)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นคือ ผู้สูงอายุแต่ละศูนย์ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ใช้ระยะเวลาเดือน พ.ค. – ส.ค. พ.ศ. 2564

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่วิจัย

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

4.1.1 เพศ

4.1.2 อายุ

4.1.3 ระดับการศึกษา

4.1.4 สถานภาพ

4.2 ตัวแปรตามได้แก่การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งมีทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย

4.2.1 ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล

4.2.2 ด้านที่พักและศูนย์บริการ

4.2.3 ด้านนันทนาการ

4.2.4 ด้านการศึกษา

4.2.5 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง

4.2.6 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นวัยหลังเกษียณอายุการทำงาน โดยยึดตามเกณฑ์ปฏิทินขององค์การระหว่างประเทศเป็นสากล จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ ร่างกายไปในทางเสื่อมถอย อีกทั้งต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุประสบกับปัญหาในการดำรงชีพ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมถึง ด้านเศรษฐกิจ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดูแลทั้งจากครอบครัวลูกหลาน รวมทั้ง หน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง การจัดโครงการ/กิจกรรม เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ด้อย โอกาสทางสังคมในการดำรงชีวิต ได้แก่ ผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยมุ่งตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคม ดังนี้

ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล หมายถึง การบริการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับผู้สูงอายุ การบริการให้คำแนะนำ คำปรึกษา หรือให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บแก่ผู้สูงอายุ การจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขในชุมชน การบริการแพทย์เคลื่อนที่เพื่อผู้สูงอายุ การส่งเสริมการออกกำลังกาย

ด้านที่พักและศูนย์บริการ หมายถึง การจัดบริการที่พักอาศัย ให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน และพึ่งตนเองไม่ได้ การจัดบริการสงเคราะห์ซ่อมแซมบ้านพักอาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน การตรวจที่พักอาศัยของผู้สูงอายุให้ถูกสุขลักษณะ การบริการบ้านพักคนชราในชุมชนแก่ผู้สูงอายุที่ไร้ที่พึ่งพิง การบริการครอบครัวอุปการะ (รับเลี้ยงดู) ผู้สูงอายุ

ด้านนันทนาการ หมายถึง การจัดบริการสถานที่ออกกำลังกาย การจัดสถานที่สำหรับพูดคุย แลกเปลี่ยน และพบปะสังสรรค์สำหรับกิจกรรมของผู้สูงอายุ ส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ งานรื่นเริงและงาน

ศาสนาสำหรับผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและคนในชุมชน และจัดทัศนศึกษา แหล่งธรรมชาติ ศาสนสถานและแหล่งท่องเที่ยวแก่ผู้สูงอายุ

ด้านการศึกษา หมายถึง การบริการให้คำปรึกษาแนะนำด้านกฎหมายเพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิ และสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ การจัดฝึกอบรมความรู้เพื่อผู้สูงอายุตามความสนใจ การจัดให้ผู้สูงอายุเป็นวิทยากร การบริการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ การจัดสถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของผู้สูงอายุ การอบรมสัมมนาวิชาชีพตามความสนใจของผู้สูงอายุ การจัดการแหล่งศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้สูงอายุได้เลือก

ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง หมายถึง การจัดเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ การจัดให้มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต โดยจัดพบปะและให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกในครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ การบริการมาปนกิจศพสำหรับผู้สูงอายุไร้ญาติ การจัดอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ หมายถึง การให้คำแนะนำ การตอบข้อซักถามปัญหาข้อสงสัยอย่างชัดเจน การให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง การเต็มใจดูแลเอาใจใส่ และกระตือรือร้นในการให้บริการ การให้บริการด้วยความสุภาพ และเป็นมิตร การให้ความเป็นกันเองเสมือนญาติผู้ใหญ่ การให้การต้อนรับ การให้เกียรติ และการให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุที่มารับบริการ การให้บริการด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และการให้ความช่วยเหลือ

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ หมายถึง เป็นศูนย์การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ กับผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ได้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

5. ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
2. สามารถนำผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนาการจัด สวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

6. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพฯ จำนวน 233 คน แบ่งเป็นชาย 73 คน และหญิง 160 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 189 คน แบ่งเป็นชาย 84 คน และหญิง 105 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 176 คน แบ่งเป็นชาย 71 คน และหญิง 105 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น (จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 70 คน แบ่งเป็นชาย 36 คน และหญิง 34 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 73 คน แบ่งเป็นชาย 34 คน และหญิง 39 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 116 คน แบ่งเป็นชาย 52 คน และหญิง 64 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ท จังหวัดภูเก็ต จำนวน 72 คน แบ่งเป็นชาย 34 คน และหญิง 38 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักซิณ จังหวัดยะลา จำนวน 72 คน แบ่งเป็นชาย 38 คน และหญิง 34 คน ศูนย์พัฒนาการจัด

สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 100 คน แบ่งเป็นชาย 43 คน และหญิง 57 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวน 84 คน แบ่งเป็นชาย 40 คน และหญิง 44 คน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุสงขลา จังหวัดสงขลา จำนวน 97 คน แบ่งเป็นชาย 50 คน และหญิง 47 คน รวมจำนวนทั้งหมด 1,282 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุแต่ละศูนย์ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จำนวน 305 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน (Yamane, 1973)

7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประยุกต์จาก แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงข้อเสนอแนะทางของผู้สูงอายุที่มี “การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ”

ต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด (Open – ended Question) โดยเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความพึงพอใจอย่างอิสระ

8. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

เพื่อให้เครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพและประสิทธิภาพมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัยมากที่สุด ผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เพื่อนำมากำหนดกรอบการสร้างแบบสอบถามตลอดจนแนวทางการออกแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์และตัวแปรที่กำหนด

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

3. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้าง รูปแบบและข้อคำถาม เพื่อขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

เกณฑ์ (1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงสูงใช้ได้ (2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

4. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอต่อประธานอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปทดลองใช้และหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

โดยนำไปทดลองใช้ (try - out) กับผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ที่มีความคล้ายคลึงกับพื้นที่ศึกษา คือ โรงพยาบาล นครพนม แผนกส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ จังหวัดนครพนม จำนวน 30 คน

นำค่าที่ได้มาทำการทดสอบความเชื่อมั่นในเนื้อหาของคำตอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .891 นำแบบสอบถามดังกล่าว ทำการปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวม ข้อมูลต่อไป

9. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากวิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ถึงผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 305 คน

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วเก็บรวบรวม กลับคืนมา

10. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัย “การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ” ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลใช้ 1) ค่าความถี่ (Frequency) 2) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item – Objective Congruence)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติในการวิเคราะห์การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ”

3.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

3.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. สถิติเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ นครพนม จังหวัดนครพนม

4.1 เปรียบเทียบ ของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ โดยใช้การทดสอบด้วยค่าสถิติ t-Test

4.2 ใช้ค่าสถิติ One – Way ANOVA หรือ F-test สำหรับคุณลักษณะ หากมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

11. ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษา การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.14) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านที่พักและศูนย์บริการ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการศึกษา และด้านนันทนาการ ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบระดับการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และจำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยจำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยจำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน โดยภาพรวมสถานภาพเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โสด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.13) รองลงมา สมรส มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.14) ส่วนสถานภาพที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ อื่น ๆ ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.13) ตามลำดับ

3. เสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ดังนี้

3.1 รัฐควรเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ มีเครือข่าย สามารถจัดสวัสดิการได้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ

3.2 รัฐควรมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงและเพียงพอในสถานที่ราชการ สวนสาธารณะ

3.3 รัฐควรแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้าน เช่น นักสังคมสงเคราะห์ บุคลากรที่มีประสบการณ์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานกับชุมชนต้องมีความรู้

3.4 รัฐควรส่งเสริมดำเนินการให้มีการจัดตั้งชมรมหรือเครือข่ายของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นเครือข่ายคอยให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุด้วยกัน

3.5 รัฐควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำและมีรายได้

3.6 รัฐควรมีการส่งเสริมการออมตั้งแต่วัยทำงาน และต้องอยู่บนพื้นฐานในธุรกรรมทางการเงิน

3.7 รัฐควรเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนให้กับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันด้านรายได้ให้กับผู้สูงอายุ

3.8 รัฐควรจัดให้มีบริการทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีความสะดวกในการเดินทางไปพบแพทย์ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาเรื่องความไม่สะดวกในการเดินทาง

3.9 รัฐควรสนับสนุนให้ออกกฎหมายหรือระเบียบที่เอื้อต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

3.10 รัฐควรมีการเพิ่มงบประมาณในการจัดสวัสดิการสังคม เนื่องจากปัญหาในเรื่องงบประมาณที่จำกัด ทำให้การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุยังไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอ

3.11 รัฐควรมีการจัดสวัสดิการสังคมตามความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชน โดยรัฐควรมีการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลก่อนจะทำโครงการหรือกิจกรรม ต้องมีการจัดสวัสดิการสังคมหรือกิจกรรม ที่ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ

3.12 รัฐควรมีการดำเนินงานหรือให้คำแนะนำในการจัดสภาวะแวดล้อมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ และมีความเหมาะสม

3.13 รัฐส่งเสริมและให้ความสะดวกแก่ผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

3.14 รัฐควรส่งเสริมการออกกำลังกาย และจัดให้มีสถานที่สำหรับออกกำลังกายผู้สูงอายุ

3.15 รัฐควรคำนึงถึงวันสำคัญทางศาสนาพุทธในกรณีมีการจัดกิจกรรมในชุมชนให้ผู้สูงอายุมมีส่วนร่วมกิจกรรมให้มาก

12. อภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวัลลัธดา แก้วคำมูล (2552, 89 - 93) การพัฒนาการจัดบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุตำบลโนนเมือง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาปัญหาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุตำบลโนนเมือง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภูมีการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและรายได้ ด้านบริการสังคมทั่วไป ด้านการศึกษาและข่าวสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่อยู่อาศัยมีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับเครื่องช่วยเหลือนภายในบ้าน เช่น ไม้เท้า แวนสายตา รถเข็น ความต้องการสวนสุขภาพ ที่เดินเล่น พักผ่อน และต้องการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ด้านการมีงานทำและรายได้ พบว่า มีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการช่วยเหลือเมื่อจำเป็นและมีปัญหาและความต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่บุตรหลานที่รับภาระเลี้ยงดู ด้านบริการสังคมทั่วไป มีปัญหาและความต้องการตรวจสุขภาพฟรีที่บ้าน ศูนย์บริการกายภาพบำบัดและสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสม ด้านการศึกษาและข่าวสาร มีปัญหาและความต้องการความรู้ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาเบื้องต้นและความรู้และข่าวสารในการดูแลสุขภาพและนิรสารห์ ลาลิทธิ (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส สภาวะสุขภาพและตำบลที่อาศัยอยู่ต่างกัน และ 3. ศึกษาข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุนด้านอาชีพและรายได้และด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และจำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับจิรันทร วิกสูงเนิน (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดสวัสดิการ สังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจภายในกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่า บุคลากรที่มี เพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มีอายุ และตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ภายในกลุ่มผู้สูงอายุที่รับสวัสดิการสังคม พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน มีความพึงพอใจ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร สภาวะ สุขภาพ และผู้ช่วยเหลือดูแลต่างกัน มีความพึงพอใจ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และนිරสาห์ ลาสีห์ (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ และสถานภาพสมรสต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุไม่ต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีสภาวะสุขภาพและตำบลที่อาศัยอยู่ ต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. เสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ สอดคล้องกับกนกวรรณ กรศรี (2554, 121 - 127) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตาก ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก พบว่าแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองจังหวัดตาก ด้านหลักการมี เสรีภาพ ได้แก่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ กิจกรรมเกี่ยวกับฝึกอาชีพสำหรับผู้สูงอายุและสำรวจจำนวนผู้สูงอายุในชุมชนเป็นประจำทุกเดือน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปและการเข้าถึงสวัสดิการของผู้สูงอายุ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้นำชุมชนควรทำหน้าที่เป็นตัวแทนประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในชุมชน ด้านหลักการ ได้รับการดูแล ได้แก่ จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดความผูกพันความเข้าใจอันดี ระหว่างกันและทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าได้ได้รับการดูแลอย่างเต็มที่ ด้านหลักการบรรลุความพึงพอใจ ได้แก่ มีการรวมกลุ่มผู้สูงอายุเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นหรือการฝึกอาชีพ ด้านหลักความมีศักดิ์ศรี ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบงานผู้สูงอายุ ควรคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีความรู้ ภูมิปัญญาเพื่อยกย่องเชิดชูให้เป็นปราชญ์ชุมชนและสร้างความรู้ว่าคุณค่าผู้สูงอายุมีคุณค่า และเอี่ยมพร คริสต์รักษา (2556, 88 -93) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยผลการศึกษากล่าวไว้ แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลรัชฎา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลรัชฎา ด้าน สุขภาพและการรักษาพยาบาล ต้องจัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปี ด้านรายได้ควรเตรียมความพร้อมให้กับผู้ ที่กำลังก้าวสู่วัยสูงอายุได้ตระหนักถึงความสำคัญของการออม การสร้างอาชีพเสริมหรือส่งเสริมด้านอาชีพให้แก่ ผู้สูงอายุตามความสนใจ ด้านที่พักอาศัย จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ให้การสงเคราะห์ ช่วยเหลือ ช่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนหรือผู้สูงอายุที่ถูกละทิ้ง จัดที่พักอาศัยแบบชั่วคราว

ด้านนันทนาการ การจัดตั้งศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีวัตถุประสงค์ อุปกรณ์ อำนวยความสะดวก และเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำดูแล ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุให้ทันสมัย ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้สูงอายุได้ทราบถึงสิทธิของตนในการเข้าถึงบริการของรัฐ ด้านการสร้างบริการเครือข่ายการเกื้อหนุน การสร้างเครือข่ายการทำงานด้านผู้สูงอายุ เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายอาสาสมัครร่วมกันดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่

2) แนวทางการบริหารงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลธัญญา ด้านการกำหนดนโยบายและแผนจัดทำแผนผู้สูงอายุระดับตำบล ด้านการจัดงบประมาณ สนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมหรือโครงการสำหรับผู้สูงอายุไม่เพียงพอ โดยประสานหน่วยงานภายนอกเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณด้านผู้สูงอายุ ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมาย วิธีการปฏิบัติงานที่อยู่ในภารกิจของงานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ จัดอาคารสถานที่สำหรับผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ

13. ข้อเสนอแนะทาง

ข้อเสนอแนะทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการนำศึกษาดูงานด้านอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น
2. ควรมีการจัดอบรมความรู้ทางวิชาการบ้างให้แก่ผู้สูงอายุ
3. ควรจัดเตรียมแผนปฏิบัติการ เพื่อจัดสวัสดิการผู้สูงอายุทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาว โดยเน้นการส่งเสริมสนับสนุนคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
4. ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุควรดึงประชาชนในชุมชนและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการดังกล่าว

ข้อเสนอแนะทางสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในศูนย์จังหวัดอื่นหรือภูมิภาคอื่น
2. ควรมีการศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุโดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ กรศรี. (2554). แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตากในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. (2547). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ.
- จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และคณะ. (2556). การสูงวัยของประชากรในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรณี สมเทศน์. (2552). การดูแลผู้สูงอายุในระดับครอบครัว กรณีศึกษาบ้านนาศรีดงเค็ง ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

วันเพ็ญ ปิ่นราช. (2552). **การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน**. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อ่อนนุช อิศราพานิชย์. (2553). **ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อบริการของศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี**. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.

Friedman, M. (1982). **Capitalism & Freedom**. Chicago : Theuniversity of Chicago Press.

Yamane. (1967). **Taro Statistic: An Introductory Analysis**. New York: Harper & row.